

فصل چهارم

قانون اهداف و وظایف و

تشکیلات کنونی

وزارت آموزش و پرورش

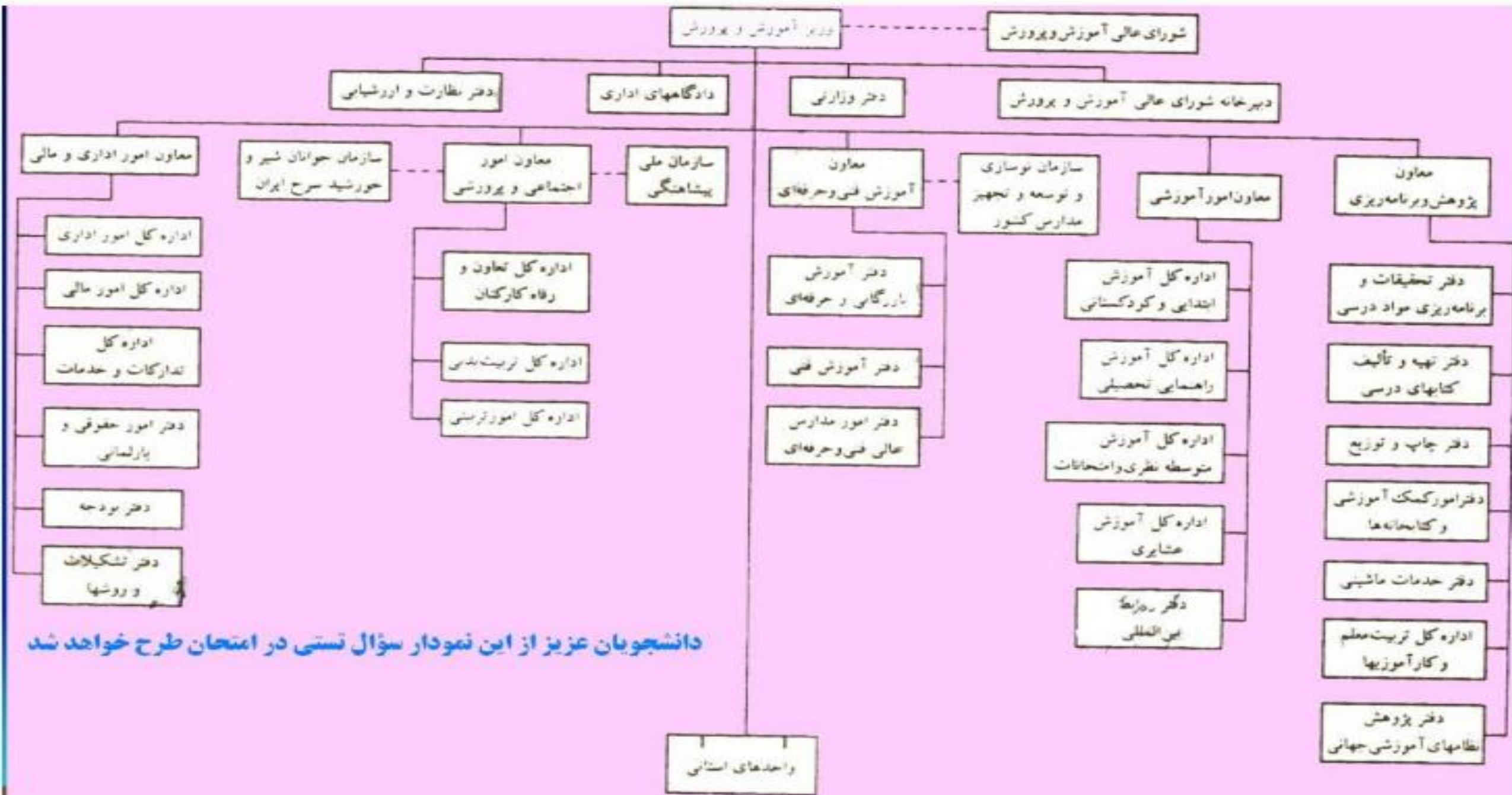
تهیه کننده : شهناز محمودزاده

به نام یکتا خالق
هستی بخش

قانون اهداف و وظایف وزارت آ.پ

- مصوب بهمن ماه 1366
- در 4 فصل ، 13 ماده و 9 تبصره
- موارد مورد بررسی :
- 👉 اهداف اساسی وزارت آ.پ
- 👉 محدوده کلی وزارت آ.پ
- 👉 اصول، مبانی و خط مشی کلی وزارت آ.پ
- 👉 وظایف وزارت آ.پ

سازمان اداری و تشکیلات کنونی وزارت آب

- پس از انقلاب اسلامی ابتدا از تعداد معاونان وزیر کاسته شد (به 5 معاون با عنوان های: معاون پژوهش و برنامه ریزی، معاون امور آموزشی، معاون آموزشی فنی و حرفه ای، معاون امور اجتماعی و پرورشی و معاون اداری و مالی)

- بعضی از دفاتر و ادارات کل ستادی در هم ادغام شدند

- و بعضی دیگر حذف شدند

- و در شرح وظایف تعدادی از دفاتر نیز تجدید نظر به عمل آمد

مفاد این قانون

- وزارت آ.پ؛ مسئولیت برنامه ریزی، سازماندهی، رهبری، هماهنگی و نظارت بر امور آموزشی و پرورشی دوره های پیش دبستانی، راهنمایی تحصیلی، متوسطه و مراکز وابسته به خود را سراسر کشور به عهده دارد.
- تقویت و تحکیم مبانی اعتقادی و معنوی دانش آموزان از طریق تبیین و تعلیم اصول و معارف احکام دین مبین اسلام و مذهب حقه جعفری اثنا عشری بر اساس عقل، قرآن و سنت معصومین (ع)

به موجب این قانون، برای وزارت آموزش و پرورش ۲۷ وظیفه تعیین شده است که بعضی از آنها عبارتند از:

۱. تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش براساس قانون (مصوب ۱۳۵۸/۱۱/۲۷) و اصلاحیه‌های آن؛

۲. تشکیل شوراهای منطقه‌ای که حدود وظایف و اختیارات آن به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید؛

۳. هماهنگی با وزارتین فرهنگ و آموزش عالی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر دستگاههایی که به نحوی در امر آموزش دخالت دارند جهت هماهنگی نمودن آموزشها در چهارچوب نظام آموزشی کشور؛

۴. تهیه و پیشنهاد برنامه‌های میان‌مدت و بلندمدت در جهت تأمین اهداف آموزش و پرورش؛

۵. زیر پوشش قرار دادن کلیه کودکان لازم‌التعلیم و تقویت نهضت سوادآموزی؛

۶. تأمین نیروی انسانی آموزشی و پرورشی وزارت آموزش و پرورش از طریق ایجاد دانشسراها و مراکز تربیت‌معلم و آموزشکده‌های فنی و حرفه‌ای؛

۷. تأمین آموزش و پرورش رایگان برای همهٔ مردم تا پایان دورهٔ متوسطه؛

۸. آموزش مستمر معلمان و کارکنان وزارت آموزش و پرورش به منظور ارتقای سطح توانایی شغلی آنان؛

۹. تألیف، چاپ و توزیع کتابهای درسی و نشریات کمک‌آموزشی براساس برنامه‌ریزیهای زمان‌بندی‌شده در چهارچوب نظام آموزشی با رعایت اصل ۱۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با رعایت بافت متناسب زندگی روستایی، عشایری و شهری؛

۱۰. نظارت بر اجرای صحیح و دقیق کلیه آیین‌نامه‌ها و سنجش و ارزیابی نتایج حاصل از برنامه‌ها؛

۱۱. ارتباط مستمر با اولیای دانش‌آموزان و استمداد از آنها در تعلیم و تربیت با توجه به نقش عظیم خانواده در این امر خطیر؛

۱۲. توجه لازم به هنر و تلطیف ذوق و عواطف دانش‌آموزان، پرورش خلاقتهای هنری آنان و نیز استفاده از هنر در فعالیتهای آموزشی و تربیتی؛

۱۳. برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های جاذب و متنوع به منظور استفاده مفید و سازنده از اوقات فراغت دانش‌آموزان در محدودهٔ اعتبارات مصوب دستگاههای اجرایی ذی‌ربط با استفاده از کمکهای مردمی.

تشکیلات کنونی وزارت آ.پ در مرکز، استانها و شهرستانها

- تشکیلات وزارت آ.پ از سال 58 چندین بار تغییر کرده است.

- تغییر ساختار اداری و تشکیلاتی وزارت آ.پ توسط دفتر بودجه و تشکیلات

وزارت آ.پ و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور صورت می گیرد.

- در تغییرات مذکور استنادات پژوهشی و کارشناسی در حد لزوم دیده

نمی شود.

نحوه انتخاب وزیر آ.پ

- اصول 133 و 137 قانون اساسی شیوه انتخاب وزیر را مشخص می کند و بیان کننده امور و مراجعی است که وزیر نسبت به آنها مسؤول است.

- وظایف وزیر از دیدگاه مدیریت آموزشی :

علاوه بر رهبری و هماهنگی ، بهره وری بیشتر از امکانات و

منابع انسانی و مادی در درون و برون سازمان آ.پ در زمینه

اهداف و وظایف وزارتخانه

شورای عالی آموزش و پرورش

میرخانه شورای عالی آموزش و پرورش

وزیر آموزش و پرورش

- سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی
- سازمان آموزش و پرورش استثنایی
- سازمان ملی پرورش و رشد استعدادها
- نهضت سوادآموزی
- سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور
- کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
- انجمن اولیا و مربیان
- دانشگاه شهید رجایی
- پژوهشکده تعلیم و تربیت

سازمان آموزش و پرورش استانی

وظایف سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی. وظایف این سازمان متعدد است و اهم آنها عبارتند از:

- پژوهش در محتوای برنامه‌های آموزش و پرورش در دوره‌های مختلف تحصیلی با توجه به نیازمندیهای کشور، توانایی و خصوصیات روانی دانش‌آموزان، تشخیص و تعیین هدفهای هر دوره تحصیلی، تهیه و تنظیم برنامه‌های درسی و تعیین نسبت‌های مطلوب برای تحصیلات در سطوح و رشته‌های مختلف؛
- تألیف و انتشار کتب و نشریات آموزشی و کمک‌آموزشی برای دانش‌آموزان، معلمان و مربیان؛
- مطالعه و تنظیم روش‌های ساده در زمینه امتحانات و ارزشیابیهای تحصیلی؛
- تربیت کارشناسان مورد نیاز.

وظایف سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس

در هر استان، واحدی با عنوان «گروه نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس» فعالیت می‌کند که از سال ۱۳۷۰ به صورت اداره کل درآمد است. اعم وظایف این سازمان عبارت است از:

- احداث، توسعه، ترمیم و نوسازی ساختمانهای مدارس تابع وزارت آموزش و پرورش؛

- تهیه وسایل و تجهیزات مورد نیاز وزارت آموزش و پرورش و تعیین معیارها و استانداردهای مطلوب برای تجهیزات مدارس؛

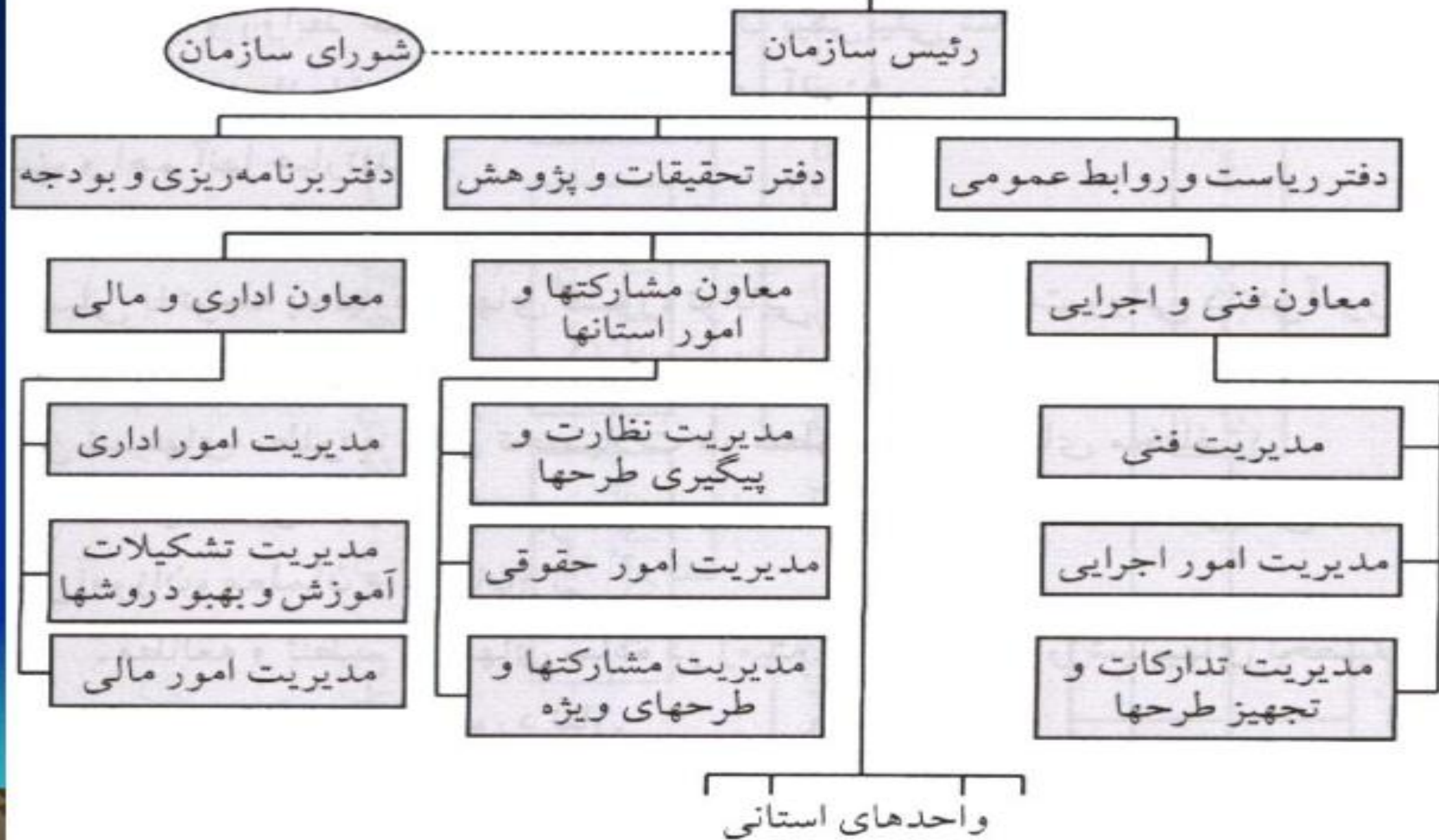
- بررسی و تهیه نقشه‌های ساختمانی مدارس در هر منطقه با توجه به موقعیت اقلیمی؛

- بررسیهای لازم برای استقرار مدارس در مناطق مختلف کشور؛

- تصویب و نظارت بر اجرای صحیح پروژه‌های ساختمانی مدارس در سطح

کشور و تقسیم اعتبارات عمرانی وزارت آموزش و پرورش بین گروههای نوسازی استانها.

وزیر آموزش و پرورش

نمودار ۴-۵ تشکیلات سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور

اهم وظایف انجمن اولیا و مربیان (در مرکز)

- تهیه برنامه‌های لازم به منظور آموزش اولیای دانش‌آموزان و جلب همکاری آنان در بالا بردن سطح آموزشهای علمی و عقیدتی فرزندان؛
- تهیه و تنظیم برنامه‌های لازم به منظور آشنایی اولیا با مسائل اقتصادی و تخصصهای ضروری و مورد نیاز کشور برای راهنمایی فرزندان؛
- تحقیق در زمینه مشکلات، نواقص و نارساییهای آموزشی و پژوهشی در مدارس و اقدام برای رفع آنها؛
- ارائه طرحهای مختلف برای هماهنگ کردن روشهای تربیتی و آموزشی در محیط خانه و مدرسه و انجام مشاوره با دانش‌آموزان و خانواده آنان.

اهم وظایف کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

- کمک به توسعه و تکمیل کتابخانه‌های مدارس، کتابخانه‌های عمومی و دیگر مؤسسات برای ایجاد بخشهای مخصوص کودکان و نوجوانان؛
- تأسیس مراکز عرضه کتاب آموزشهای فرهنگی و هنری، مخصوص کودکان و نوجوانان در نقاط مختلف کشور؛
- تهیه و استفاده از وسایل سمعی و بصری، تدارک وسایل آموزشی، تولید، خرید، توزیع، نمایش و فروش فیلمهای سینمایی مخصوص کودکان و نوجوانان؛
- تولید تئاتر و برگزاری جشنواره‌ها و نمایشگاههای هنری، مخصوص کودکان و نوجوانان؛
- کمک به توسعه و ترویج ادبیات کودکان و نوجوانان از طریق تشویق نویسندگان، طراحان، هنرمندان و ناشران و همکاری با آنان.

اهم وظایف سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان

- فراهم کردن و گسترش امکانات لازم برای شناخت و پرورش استعدادهای دانش آموزان در مقاطع مختلف تحصیلی در سطح کشور
- پژوهش و تحقیق علمی در زمینه های مربوط به دانش آموزان سرآمد
- تألیف، تدوین و انتشار کتابها و نشریات آموزشی در زمینه مربوط، برای بالا بردن سطح علمی معلمان، کارکنان و دانش آموزان سازمان.

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

- در ابتدا (تا 21/9/69) امور آ.پ کودکان و دانش آموزان استثنایی با دفتر آ.پ کودکان و دانش آموزان استثنایی بوده است.
- بعد از تاریخ فوق مؤسسه ای دولتی به نام « سازمان آموزش و پرورش استثنایی » وابسته به وزارت آ.پ تشکیل شد.
- دانش آموزان: نابینایان، عقب ماندگان ذهنی، ناسازگاران عاطفی، معلولین حسی حرکتی، چند معلولیتی و ...

نمودار ۴-۹ تشکیلات سازمان آموزش و پرورش کودکان استثنایی وابسته به وزارت آموزش و پرورش

دانشگاه شهید رجایی

- از سازمانهای وابسته به وزارت آ.پ می باشد.
- از نظر سازماندهی ، برنامه ریزی درسی و مقررات آموزشی تابع وزارت علوم و تحقیقات و فن آوری است.
- سه دانشکده دارد :

👉 دانشکده فنی و مهندسی

✌ دانشکده علوم پایه

👑 دانشکده علوم انسانی و تربیت بدنی

هدف: تربیت نیروی انسانی مورد نیاز آ.پ در رشته های فنی و حرفه ای

پژوهشکدهٔ تعلیم و تربیت

• اهداف:

انجام پژوهشهای علمی در مسائل آ.پ و سایر فعالیتهای
زیر بنایی که زمینهٔ ارتقای کیفیت نظام تعلیم و تربیت
کشور را فراهم سازد.

وظایف :

- ۱ پژوهش در زمینه مسائل گوناگون آ.پ (اجتماعی، روانی، اقتصادی) در تمام سطوح تحصیلی
- ۲ پژوهش در زمینه دستاوردها و تجربه های آموزشی و پرورشی سایر کشورها
- ۳ گردآوری اسناد، آمار و اطلاعات مربوط به آ.پ
- ۴ همکاری با مؤسسه های صلاحیتدار داخلی و خارجی، در اجرای طرحهای مشترک
- ۵ ارائه و انتشار پژوهشهای انجام شده در زمینه آ.پ
- ۶ اتخاذ تدابیر لازم برای کاربرست یافته های پژوهشی آ.پ
- ۷ ارزشیابی کیفیت پژوهشهای انجام شده در آ.پ
- ۸ برگزاری دوره های کوتاه مدت آموزشی برای تربیت پژوهشگر

نکته مهم :

مشخص نیست که بر پایه کدام ارزشیابی یا پژوهش مستند این همه تغییرات در تشکیلات جدید آ.پ ضرورت یافته و انجام شده است .

- بعضی این تغییرات را ناشی از سیاستهای مصوب شورای عالی اداری کشور می دانند.
- برخی دیگر تأکیدهای مقامات سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور را مؤثر می دانند.
- و عده ای آنرا ناشی از دیدگاههای مدیران عالی وزارت آ.پ می دانند.

سازمان اداری آ.پ در استانها و اهم وظايف آنها

- در استان ⇨ سازمان آموزش و پرورش

- در شهرستان ⇨ مدیریت آموزش و پرورش

- در بخش ⇨ رئیس آموزش و پرورش

هریک از استانها و شهرستانها و بخشها به تناسب تعداد دانش آموزان ،

گسترده‌گی منطقه و کارکنان اداری و آموزشی ، واحدهای مالی ، اداری ،

آموزشی و پرورشی دارد که در ارائه خدمات مختلف به واحدهای

آموزشی فعالیت می کند.

- نصب و عزل رؤسای سازمانهای آموزش و پرورش استانها با حکم وزیر آموزش و پرورش صورت می گیرد.

- براساس طرح تجمیع ۱۳۸۰ اداره کل نهضت سواد آموزی استان، اداره کل سازمان آموزش و پرورش استثنایی و همچنین سازمان استعدادهای درخشان در اداره کل آموزش و پرورش استان ادغام گردید و نام اداره کل به سازمان تغییر کرد.

سازمان اداری آ.پ شهرستان و منطقه

نمایندگیهای آموزش و پرورش غیرمنطقه ای و واحدهای آموزشی

نمودار ۱۱-۴ نمودار سازمانی مدیریت آموزش و پرورش شهرستان / منطقه

چگونگی ارتباط سازمان مرکزی با ادارات کل

- ارتباط براساس سلسله مراتب سازمانی است.

- واحدهای مرکزی وزارتخانه؛ قوانین، تصویبنامه ها، آیین نامه ها و بخشنامه های لازم را در زمینه های مختلف به واحدهای استان ابلاغ می کنند.

- سازمانهای آ.پ استانها نیز در حدود وظایف خود قوانین و مقررات، برنامه ها و دستورات مرکزی و همچنین دستورالعملهای لازم را به مدیریت آ.پ تابع خود ابلاغ می کنند.

- مدیریت های آ.پ نیز دستورات مرکزی و استانی را به نمایندگیهای خود اعلام می دارند. هر یک از ادارات آ.پ یا بخشهای منطقه ای یا نمایندگیها، به تناسب نیاز دستورات مرکزی و استانی را برای اجرا به کلیه واحدهای آموزشی مختلف تحصیلی ابلاغ و در اکثر موارد وصول آنرا نیز درخواست می کنند.

مشکلات نظام آموزش و پرورش ایران

- سلب اختیار از مدیران و مسئولان مناطق و مراکز آموزشی در زمینه ابتکار و خلاقیت
- تشریفاتی بودن شوراهای مدارس و سازمانهای اداری
- عدم مشارکت اولیاد در اداره امور مدارس و فعالیتهای فرهنگی
- تعدد مراکز تصمیم گیری در اعمال مدیریت بسیاری از واحدهای آموزشی
- وجود نظام دیوان سالاری و تشکیلات عریض و طویل اداری

پرسش :

۱-.

۲-.

۳-.